

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudkyní JUDr. Markétou Lehkou, Ph.D. v právní věci **žalobce: L. Š.**, nar. „X“, bytem „X“, proti **žalovanému: Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze 2, ul. Na Poříčním právu č. p. 1, PSČ 128 01, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 3. 2014, č. j. MPSV-UM/2682/14/4S-ÚSK,

t a k t o :

- I. Žaloba se z a m í t á .
- II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u zdejšího soudu v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. 3. 2014, č. j. MPSV-UM/2682/14/4S-ÚSK, kterým bylo zamítnuto žalobcovo odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem, Kontaktní pracoviště Ústí nad Labem, ze dne 28. 1. 2014, č. j. 25050/2014/UUA, jímž bylo rozhodnuto žalobci nepřiznat dávku mimořádné okamžité pomoci z důvodu ohrožení osoby sociálním vyloučením. Současně se žalobce domáhal, aby soud uložil povinnost žalovanému zaplatit mu náhradu nákladů řízení.

V žalobě uvedl, že s žalobou napadeným rozhodnutím zásadně nesouhlasí, neboť žalovaná strana nesprávně dovozuje, že jeho celkové majetkové a sociální poměry mu mohou i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění výživy a ostatních základních životních potřeb. Správní orgán I. stupně podrobněji nezkoumal žalobcovy majetkové a sociální poměry, neprovedl sociální šetření v jeho domácnosti, i přesto, že na to byl žalobcem upozorněn. Žalobce má za to, že správní orgány obou stupňů se řádně nevypořádaly s námitkami žalobce, včetně podání žalobce ze dne 2. 10. 2013, 7. 10. 2013,

6. 11. 2013, 13. 11. 2013, 23. 12. 2013, 6. 1. 2014, 7. 1. 2014, 22. 1. 2014, 23. 1. 2014 a 29. 1. 2014, které se týkají především toho, že žalobce je osobou bez započitatelných příjmů, z jakých důvodů, a že je tedy osobou v hmotné nouzi. Dle žalobce se žalovaný nevypořádal ve svém rozhodnutí ani s námitkou, že pokud žalobce nesplňuje podmínky dle ust. § 2 odst. 5, odst. 6 písm. zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hm. nouzi“), tak je splňuje dle odst. 1, odst. 2 či odst. 3 téhož ustanovení a téhož zákona. Žalovaný se rovněž nijak nezmnínil o sdělení žalobce, že správní orgán I. stupně má k dispozici čestné prohlášení žalobcovy matky z ledna 2014 o tom, že mu neposkytuje finance, které by žalobce používal pro svoji potřebu. Žalobce má za to, že žalovaný s úspěchem nemůže argumentovat, že je spolu se svým otcem poskytovatelem péče matce žalobce, které byl přiznán IV. stupeň závislosti, a proto příspěvek na péči je jim vyplácen a mohou jej používat, když žalovaný nesprávně slučuje pojmy poskytovatel pomoci a poskytovatel péče. Dle žalobce ovšem příspěvek na péči je příjmem matky, který je povinná použít na zajištění své péče a k zakoupení potravin pro sebe. Žalobce s otcem jsou povinni péči matce zajistit a profinancovat ji z příspěvku na péči, a to bez ohledu na to, zda mají dostatek peněz na stravu. Žalovaný by měl brát v potaz, že po 11 letech závislosti matky žalobce na jeho péči a jeho otce, nelze po žalobci, který se 11 let věnoval matce, a proto „nepracuje“, jelikož nemá kdy, spravedlivě požadovat, aby si peníze na zakoupení potravin zajistil jiným způsobem, než skrze předmětnou finanční pomoc, obzvláště kdy je zřejmé, že příspěvek na péči je jen příspěvkem nepokrývajícím požadovanou péči. Na podporu svých tvrzení žalobce navrhl, aby soud ve věci provedl dokazování, a to rozhodnutími správních orgánů obou stupňů, žádostí o mimořádný příspěvek, žádostí žalobce o informaci ze dne 23. 12. 2013, vyjádřením žalobce k podkladům ze dne 22. 1. 2014, dále 11 žalobcovými podáními, jak byly predestřeny v žalobě, čestným prohlášením matky žalobce ze dne 6. 1. 2014, kompletním správním spisem, zákonem č. 108/2006 Sb., zákonem č. 111/2006 Sb., výsledkem žalobce, výsledkem příslušných sociálních pracovníků, výsledkem MUDr. V. D., praktické lékařky matky žalobce, znaleckým posudkem domu, v němž žalobce žije.

Žalovaný k výzvě soudu předložil příslušný správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž navrhl, aby soud žalobu pro nedůvodnost zamítl.

V dotyčném písemném vyjádření k žalobě žalovaný k věci uvedl, že žalobce požádal dne 23. 12. 2013 o mimořádnou okamžitou pomoc z důvodu, že je osobou ohroženou sociálním vyloučením, s tím, že žádá o finanční prostředky na koupi vánočních dárků a o peníze na stravu. Dávky žalobci nebyla přiznána, protože nebylo shledáno splnění podmínek pro přiznání požadované pomoci, když smyslem předmětné dávky je dopomoci žadateli k pokrytí nezbytných výdajů, které jsou mimořádné a tak specifické, že je žadatel nemůže pokrýt z vlastních zdrojů bez pomoci státu. Z celkové sociální situace přitom dle žalovaného je přitom zřejmé, že žalobce není osobou ohroženou sociálním vyloučením. Je osobou s vlastním bydlením, pobírá příspěvek na bydlení, byl mu i poskytován příspěvek na živobytí. Žalobce poskytuje spolu se svým otcem pomoc své matce, která je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, takže je zřejmé, že má i rodinné zázemí. Mimořádná okamžitá pomoc je dávkou jednorázovou, přičemž žalovaný nákup vánočních dárků nepovažuje za mimořádnou událost či specifickou situaci. Žalovaný má rovněž za to, že žalobce své náklady na stravu měl pokrýt z částky, kterou mu poskytovala jeho matka za poskytnutou péči v rámci příspěvku na péči, s níž dle svého sdělení netvoří okruh společně posuzovaných osob. Při kontrolním sociálním šetření dne 19. 11. 2013 z důvodu pobírání příspěvku na péči u H. Š.,

matky žalobce, jehož byl přítomen i žalobce, jeho matka uvedla, že péči jí poskytuje manžel a syn – žalobce s tím, že příspěvek na péči pólí na dvě části po 6.000,-Kč. Další tvrzení žalobce o tom, že žádnou částku od matky nedostává, proto žalovaný považuje za účelové. Žalovaný taktéž nesouhlasí s tím, že by ignoroval námitky žalobce, že je osobou bez započitatelných příjmů. Dále podotkl, že považoval za nedůvodné zabývat se žalobcovou žádostí o mimořádnou okamžitou pomoc, která byla podána z důvodu ohrožení sociálním vyloučením dále i ve vztahu k ust. § 2 odst. 3 zákona o hm. nouzi, neboť charakter sociální situace žalobce neodpovídá tomu, že by v jeho případě došlo k vážné újmě na zdraví. Žalobcova situace byla řešena i v rámci jeho žádosti o příspěvek na živobytí.

V následně učiněné replice k vyjádření žalovaného k žalobě žalobce uvedl, že setrvává na všech dosavadních žalobních tvrzeních. K tomu doplnil, že je především poskytovatelem pomoci své matce, již pomáhá zajistit adekvátní péči, neboť je zcela závislá na pomoci druhých. Pokud matka požaduje určitou péči vykonávat od jiných osob než od něj či otce, např. hygienu intimních partií, péči o vlasy, tak je žalobcovou povinností tuto konkrétní péči zajistit a profinancovat především z příspěvku na péči, bez ohledu na jeho sociální a finanční potřeby.

Při ústním jednání před soudem konaném dne 3. 8. 2016 žalobce vyjádřil přesvědčení, že žaloba byla podána důvodně, neboť jeho sociální a finanční poměry jsou tíživé, jelikož jej velkou měrou zaměstnává péče o jeho nemohoucí matku. Dávka mimořádné okamžité pomoci by měla již pro své označení být vyplácena okamžitě, aktuálně v případě nutné potřeby, přičemž tato nutná potřeba byla u žalobce dána. Žalovaný proto pochybil, pokud danou dávku žalobci nepřiznal, navíc ihned nevyplatil. V důsledku postupu žalovaného je žalobce nucen uchýlovat se k finanční výpomoci ze strany lichvářů, což žalobce nechce.

Žalovaný se z účasti na nařízeném ústním jednání omluvil a jednání se uskutečnilo v jeho nepřítomnosti.

Napadené rozhodnutí žalovaného i jemu předcházející rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené ust. v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v ust. § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu ust. § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle ust. § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Po přezkoumání skutkového a právního stavu a uskutečněném ústním jednání dospěl soud k závěru, že předmětná žaloba z hlediska uplatněných žalobních námitek není důvodná.

V daném případě není mezi žalobcem a žalovaným žádného sporu o tom, že žalobce dne 23. 12. 2013 požádal o mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 500,-Kč z důvodu ohrožení osoby sociálním vyloučením, kdy do protokolu o ústním jednání z téhož dne výslovně uvedl, že dávku žádá na stravu a na koupi vánočních dárků.

Podle ust. § 2 odst. 6 zákona o hm. nouzi může být za osobu v hmotné nouzi považována též osoba, která v daném čase s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením, jestliže zejména:

- a) je propuštěna z výkonu zabezpečovací detence, z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
- b) je po ukončení léčby chorobných závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotních služeb, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro chorobné závislosti, nebo
- c) je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, resp. v 19 letech, nebo
- d) nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší,
- e) nebo je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

V návaznosti na právě uvedené soud uvádí, že žalobcova životní situace v době rozhodné, zjevně nespádala pod žádné shora předestřené ust. § 2 odst. 6 písm. a) až e) zákona o hm. nouzi, neboť netvrdil, že by byl propuštěn z nějaké zákonem jmenované instituce, či by byl ohrožen trestnou činností jiné osoby a rovněž ani není osobou bez přístřeší, jak soud zjistil v rámci své úřední činnosti při projednávání žaloby vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 78 Ad 21/2014, neboť je vlastníkem nemovitosti domu v „X“, kde je hlášen k pobytu a kde žije. Žalobce nelze proto považovat za osobu v hmotné nouzi ve smyslu ust. § 2 odst. 6 zákona o hm. nouzi, ačkoliv se subjektivně může cítit být ohrožen sociálním vyloučením.

Jelikož žalobce žádal o dávku mimořádné okamžité pomoci, tak žalovaná strana se legitimně zabývala tím, zda žalobce nemůže být považován za osobu v hm. nouzi ve smyslu ust. § 2 odst. 5 písm. a) zákona o hm. nouzi, dle něhož platí, že za tuto osobu lze považovat tu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky k úhradě nezbytného jednorázového výdaje spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladu potřebných k přijetí do zaměstnání, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu. Z právě předestřené právní úpravy zjevně vyplývá, že zákonodárce nezamýšlel poskytovat mimořádnou okamžitou pomoc obecně na stravu či vánoční dárky. Ke stravování soud podotýká, že není jednorázovou záležitostí, přičemž žalobce by měl vzít v potaz fakt, že finanční prostředky na jeho běžné stravování, jsou zohledňovány v dávce pomoci v hmotné nouzi, a to v příspěvku na živobytí, který je koncipován jako opakovaná dávka pomoci v hmotné nouzi, která je pravidelně vyplácena jejím příjemcům, oproti dávce mimořádné okamžité pomoci, jež je dávkou jednorázovou poskytovanou jednotlivě pro zvládnutí jednorázově výjimečné životní situace, kdy jejímu příjemci nelze poskytnout pomoc jiným způsobem. Permanentní potřeba stravování daná fyziologickou podstatou člověka, tak zjevně nepředstavuje jednorázovou výjimečnou životní situaci s ohledem na její soustavnost a nepřetržitost. K vánočním dárkům pak soud poznamenává, že žalobce by neměl zapomínat, že dávky pomoci v hmotné nouzi, mezi něž patří i dávka mimořádné okamžité pomoci, obecně nejsou určeny k úhradě nákupu vánočních dárků, když jejich pořizování není nezbytně nutné a nepředstavuje mimořádnou událost či specifickou životní situaci, kterou předvídal

zákonodárce. Vzhledem k výše uvedenému soud uzavírá, že žalovaná strana nikterak nepochybila, pokud uzavřela, že žalobce nelze považovat ani za osobu v hmotné nouzi ve smyslu ust. § 2 odst. 5 písm. a) zákona o hm. nouzi.

Již na základě shora předestřených skutečností bylo možné bezpečně uzavřít, že žalobci nesvědčil nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci z důvodu ohrožení osoby sociálním vyloučením. Za daného skutkového stavu a výše předestřenou právní úpravu obsaženou v zákoně o hm. nouzi ztratilo na relevanci, zda žalobce dostává či nedostává od své matky H. Š. nějaké finanční prostředky z jí poskytovaného příspěvku na péči pro IV. stupeň závislosti, z nichž by si případně mohl hradit stravu a vánoční dárky, jak argumentovala žalovaná strana, neboť soud opětovně připomíná, že dávka mimořádné okamžité pomoci je dávkou jednorázovou a nenárokovou, a proto, aby mohlo být rozhodnuto o jejím přiznání, natož pak v žádané výši, bylo nutné prokázat její opodstatnění po komplexním posouzení životní situace žadatele o tuto dávku. Dávka mimořádné okamžité pomoci necílí na úhradu běžné stravy a nákup vánočních dáreků, neboť se nejedná o mimořádné, jednorázové události.

K vyjádření H. Š., matky žalobce, o poskytování finančních prostředků žalobci ve výši 6.000,-Kč měsíčně z jí vypláceného příspěvku na péči v celkové výši 12.000,-Kč měsíčně soud pro úplnost podotýká, že toto její vyjádření je zahrnuto v záznamu o kontrole využívání příspěvku na péči pro potřeby Úřadu práce ČR ze dne 19. 11. 2013, která byla učiněna ve vztahu k H. Š. mj. i v přítomnosti žalobce. Tento záznam, ohledně něhož platí presumpce správnosti do prokázání opaku, přitom bez připomínek podepsala nejen H. Š., jakožto osoba zcela svéprávná, nýbrž i žalobce. Ve světle této skutečnosti nelze pak vytykat žalované straně, že sdělení H. Š. zachycené na úřední listině brala v potaz a mělo pro ni jistou vypovídací hodnotu s tím, že následná tvrzení žalobce o tom, že žádné finanční prostředky od matky nedostává, považovala za žalobcova účelová tvrzení.

V návaznosti na právé uvedené soud uvádí, že nepřikročil v intencích ust. § 52 s. ř. s. k dokazování, jak navrhoval žalobce, a to pro nadbytečnost. K důkaznímu návrhu, jak byl obsažen v žalobě, soud směrem k žalobci podotýká, že velká část navrhovaných důkazních prostředků (v listinné podobě) tvoří nedílnou součást správního spisu, který byl soudem referován při ústním jednání). Dále soud podotýká, že dokazování se neprovádí právní úpravou. Dokazování v podobě výsledku žalobce, příslušných sociálních pracovníků, MUDr. V. D., jakožto praktické lékařky žalobcovy matky či znaleckým posudkem žalobcova domu, soud vyhodnotil jako nadbytečné vzhledem k jednoznačně danému skutkovému stavu a právní úpravě, která na předmětný případ dopadá.

Dále soud uvádí, že neshledal, že by žalobou napadené rozhodnutí nebylo žalovaným dostatečně odůvodněné, jak předpokládá ust. § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Úvahy, které vedly žalovaného k nevyhovění žádosti žalobce, jsou podrobně rozvedeny v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný zároveň reagoval na žalobcem uplatněné námitky, dokladem čehož je skutečnost, že žalobce s náhledem žalovaného na danou problematiku v řízení před soudem polemizoval. Jelikož žalobce podal žádost o mimořádnou okamžitou pomoc jednoznačně a výslovně z důvodu ohrožení sociálním vyloučením, nebylo nutné, aby se žalovaný v odůvodnění žalobou napadeným rozhodnutím zabýval ještě tím, zda žalobce splňuje či nesplňuje být považován za osobu v hmotné nouzi dle ust. § 2 odst. 1, odst. 2 či odst. 3 zákona o hm. nouzi.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud uzavírá, že správní orgány obou stupňů proto legitimně uzavřely, že v případě žalobce nejsou splněny podmínky pro přiznání dávky mimořádné okamžité pomoci, jak žádal a zdůvodňoval žalobce.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti byl soud nucen dospět k závěru, že žaloba není důvodná, neboť rozhodnutí správních orgánů obou stupňů byla vydána v souladu se zákonem a byla řádně odůvodněna, a proto žalobu ve výroku rozsudku ad I. podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Současně soud podle ust. § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve výroku ad II. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, když žalobce nebyl ve věci úspěšný a žalovanému náhrada nákladů řízení nepřísluší. Navíc, i kdyby žalobce měl ve věci úspěch, mohl by požadovat toliko náhradu hotových výdajů (např. poštovné, jízdné) a nikoliv i tzv. paušální náhradu nákladů řízení, jak bylo judikováno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, s. zn. 6 As 135/2015, který je publikován ve Sbírce rozhodnutí NSS pod č. 3344/2016 a také na www.nssoud.cz. V tomto judikátu Nejvyšší správní soud odmítl, že by se na přiznávání náhrady nákladů řízení ve správním soudnictví dal použít princip vyjádřený v novelizovaném ust. § 151 odst. 3 o. s. ř. a předtím v nálezů Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, který je publikován v Soudních rozhledech č. 1/2015 na str. 11 a také na www.usoud.cz, podle něž může mít i nezastoupený úspěšný účastník řízení právo na paušální náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ústí nad Labem dne 3. srpna 2016

JUDr. Markéta Lehká, Ph.D. v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová